

Λατινικό Συντακτικό

ΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ [Καθαροί Επιρρηματικοί , Εμπρόθετοι, Πλάγιες Πτώσεις]

A.- ΤΟΠΟΣ

➤ Σε τόπο στάση

1.- in + Αφαιρετική

2.- Γενική [πόλεως, νήσου, χωρίου, χερσονήσου με ονόματα α' - β' κλίσεως ενικού αριθμού]

3.- Αφαιρετική [ονόματα γ' κλίσεως και πληθυντικός ονομάτων όλων των κλίσεων]

4.- Καθαρό Τοπικό Επίρρημα

➤ Σε τόπο κίνηση [Κατεύθυνση]

1.- in + Αιτιατική

2.- arud, ad + Αιτιατική [κίνηση σε πρόσωπο]

3.- Αιτιατική [ονόματα πόλεων, χωρίων, νήσων κλπ. σε όλες τις κλίσεις και τους αριθμούς]

➤ Από τόπο κίνηση [Απομάκρυνση]

1.- a [ab], e [ex] + Αφαιρετική

2.- Αφαιρετική [ονόματα πόλεων, χωρίων, νήσων κλπ. σε όλες τις κλίσεις και τους αριθμούς]

➤ Δια τόπου κίνηση

1.- per + Αιτιατική

2.- Αφαιρετική

ΒΑΣΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΠΟΥ είναι

- Στάση → in + Αφαιρετική
  - Απλή Αφαιρετική [μόνο για ονόματα που συνοδεύονται από προσδιορισμό]
- Κίνηση προς → in + Αιτιατική
- Κίνηση από → ex + Αφαιρετική
- Τα ονόματα πόλεων και μικρών νήσων, χωρίς πρόθεση
  - Στάση σε τόπο
    - ✓ Γενική [Τοπική] → Ενικός α' και β' κλίσεως
    - ✓ Αφαιρετική [Τοπική] → γ' κλίσεως ή Πληθυντικός α' και β' κλίσεως
  - Κίνηση προς τόπο → Αιτιατική
  - Κίνηση από τόπο → [Κυρίως] Αφαιρετική
- Το ουσιαστικό domus [θηλυκό δ' κλίσεως]
  - domi [Γενική] → Στάση
  - domum [Αιτιατική] → προς
  - domo [Αφαιρετική] → από

➤ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΤΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

- Στάση
  - Κείμενο 5 Neapoli [Αφαιρετική]
  - Κείμενο 25 Carthagine [Αφαιρετική]
  - Κείμενο 28 Athenis [Αφαιρετική]
  - Κείμενο 28 Erhesi [Γενική]
- Προς
  - Κείμενα 1,23,28,29 Romam [Αιτιατική]
  - Κείμενο 27 Tarentum [Αιτιατική]
  - Κείμενο 28 Athenas [Αιτιατική]
- Από
  - Κείμενο 28 Roma [Αφαιρετική]
  - Erheso [Αφαιρετική]

ΕΞΑΙΡΕΣΗ

Κείμενο 27 ex urbe Roma [με πρόθεση γιατί συνοδεύεται από το όνομα urbs]

Κείμενο 34 in Iternio [με πρόθεση, γιατί δεν αναφέρεται στην ίδια την πόλη, στην έπαυλη του Σκιπίωνα στα περίχωρα]

B.- ΧΡΟΝΟΣ

1.- Αφαιρετική [όνομα που δηλώνει χρόνο + όταν συνοδεύεται από επιθετικό προσδιορισμό]

2.- in + Αφαιρετική

3.- de + Αφαιρετική [όταν δηλώνεται το περίπου]

4.- post, ante + Αιτιατική [όταν δηλώνεται διάρκεια / και χωρίς την πρόθεση]

5.- Επιρρηματική Χρονική Μετοχή

6.- Δευτερεύουσα Επιρρηματική Χρονική Πρόταση

7.- Καθαρό Χρονικό Επίρρημα

ΒΑΣΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΧΡΟΝΟΥ

- Πότε γίνεται η πράξη
  - ✓ in + Αφαιρετική
  - ✓ Απλή Αφαιρετική
    - μόνο για λέξη που δηλώνει χρόνο ή υποδιαίρεσή του
    - για άλλη λέξη συνοδευόμενη από επιθετικό προσδιορισμό
- Διάρκεια [για πόσο χρόνο διαρκεί η πράξη] → Απλή Αιτιατική
- Μετά από πόσο χρόνο → post + Αιτιατική
→ post + Αφαιρετική [όταν δηλώνεται το μέτρο ή η διαφορά του χρόνου]
- Πριν από πόσο χρόνο → ante + Αιτιατική
→ ante + Αφαιρετική [όταν δηλώνεται το μέτρο ή η διαφορά του χρόνου]

Γ.- ΤΡΟΠΟΣ

1.- cum + Αφαιρετική

2.- Αφαιρετική [συνοδευόμενη από επιθετικό προσδιορισμό]

3.- per, in, ad + Αιτιατική

4.- e [ex], de + Αφαιρετική [όταν είναι ουδέτερο επιθέτου]

5.- Αφαιρετική πτώση του Γερουνδίου

6.- Επιρρηματική Τροπική Μετοχή

7.- Καθαρό Τροπικό Επίρρημα ή Επιρρηματικό Κατηγορούμενο του τρόπου

8.- Με τις Αφαιρετικές των λέξεων: modo, jure, injuria, dolo, verbo, facto, vi, more, lege, hoc consilio, fraude [=απάτη]

Δ.- ΑΙΤΙΟ

❖ Αναγκαστικό

- Εσωτερικό [εσωτερική ψυχική – συναισθηματική κλπ. αιτία]
- Εξωτερικό [εξωτερική ανάγκη – αιτία]

1.- causa, gratia + Γενική [όταν δηλώνεται πρόσωπο]

2.- propter, per, ob + Αιτιατική

3.- prae, e [ex] + Αφαιρετική

4.- Αφαιρετική της Αιτίας

- Με ρήματα ψυχικού πάθους
- Όταν η λέξη είναι Προσωπική Αντωνυμία
Με τις εξής λέξεις που δηλώνουν ψυχικό πάθος ή αιτία:
causa, jussu, rogatu, hortatu, gratia, culpa, timore, ira, studio, odio, dolore, spe, gaudio, metu, vi, inopia

5.- Γενική της Αιτίας [με ρήματα δικαστικά]

6.- Αφαιρετική του Ποιητικού Αιτίου [λόγω συντελεσμένου παθητικού χρόνου, δηλώνεται το Εσωτερικό Αναγκαστικό Αίτιο]

❖ Τελικό [Προσδιορισμός του Σκοπού]

1.- causa, gratia + Γενική

2.- ad, in + Αιτιατική [Ονόματος, Γερουνδίου, Γερουνδιακού]

3.- Δοτική του Σκοπού ή του Κατηγορουμένου [Κατηγορηματική]

- Με τα ρήματα accipere, addere, arcessere, accidere, dare, dicere, ducere, constituere, esse, habere, mittere, relinquere, tribuere, venire, vertere
- Είναι ενικού αριθμού. Βρίσκεται σχεδόν πάντα με άλλη δοτική μαζί, η οποία θα είναι χαριστική, αντιχαριστική ή έμμεσο αντικείμενο. Ερμηνεύεται με εμπρόθετο προσδιορισμό του σκοπού ή με τελική πρόταση.

4.- Σουπίνο σε – um [με ρήματα κινήσεως]

5.- Επιρρηματική Τελική Μετοχή [Μέλλοντος χρόνου]

6.- Αναφορική Τελική Μετοχή

6.- Δευτερεύουσα Επιρρηματική Τελική Πρόταση

7.- Δευτερεύουσα Αναφορική Τελική Πρόταση

8.- Απαρέμφατο του Σκοπού

❖ Ποιητικό

1.- a, ab + Αφαιρετική [επί προσώπου ή προσωποποιημένου πράγματος]

2.- Αφαιρετική [επί αφύχων]

3.- Δοτική Ενεργούντος Προσώπου ή Ποιητικού Αιτίου

* με Ρήματα που δηλώνουν την ενέργεια του προσώπου

* με Ρήματα συντελικών χρόνων

* με Γερουνδιακό + sum [με παθητικά ρήματα συντελικών χρόνων]

Ε.- ΟΡΓΑΝΟ ή ΜΕΣΟ

1.- per + Αιτιατική [επί προσώπων]

2.- Αφαιρετική [όταν δηλώνεται άψυχο/πράγμα/άθροισμα προσώπων]

3.- opera, auxilio, beneficio + Γενική [επί προσώπων]

ΣΤ.- ΑΝΑΦΟΡΑ

1.- Αιτιατική

2.- Αφαιρετική [με ρήματα σημασίας κρίνω-μετρώ]

3.- Σουπίνο σε – u

Σοφία Γ. Μεσίγκου – Γιώργος Ι. Κρικώνης

Φιλολογοί

Οκτώβριος 2017